N°. 264. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

DINGSDAG 8 NOVEMBER.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van 4 November jl., n°. 86, heeft Zijne Majesteit goedgevonden de benoemingen van den burgemeester van Berkel c. a., *A. W. C. Domis*, en van den burgemeester van Giessendam, *J. van Aken*, tot secretarissen dier gemeenten met Zijne goedkeuring te bekrachtigen.

Bij besluit van den 5den November jl., n°. 94, heeft Z. M. goedgevonden in de eerste afdeeling van het zesde schooldistrict van Overijssel bij continuatie tot schoolopziener te benoemen den heer mr. *J. Corneliissen.*

Bij besluit van dezelfde dagteekening, n°. 95, heeft Z. M. goedgevonden tot schoolopziener in het eerste schooldistrict van Friesland, ter vervanging van wijlen den heer mr. J. D. van der Plaats, te benoemen den heer mr. *J. H. Beucker Andreae*, tot dusverre schoolopziener in het zevende district dier provincie, uit welke betrekking hij tevens eervol is ontslagen.

Bij Zr. Ms. besluit van den 3den November 1853, n°. 68, is benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Druten; jhr. mr. *P. Bouwens van Horssen*, thans plaatsvervanger van den kantonregter aldaar.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Van den Donau is langs onderscheiden wegen berigt ontvangen dat in Klein-Wallachije tusschen de Russische en de Turksche troepen gevochten is. Van hoe veel belang die gevechten geweest zijn, is een punt waarover de onderscheiden opgaven uiteenloopen. Het berigt zelf heeft aan de Weener, de Londensche en de Parijsche effectenbeurs weinig of geen indruk gemaakt, en de hoop op het behoud des vredes niet verzwakt.

De half-officiele *Oesterreichische Correspondenz* van den 4den dezer zegt dat, volgens geloofwaardige berigten uit Bucharest van den 2den dezer, kleine gevechten plaats gegrepen hebben en de Turken dien ten gevolge naar Kalafat, op den linker Donau-oever, teruggetrokken zijn.

De Londensche *Times* van jl. Zaturdag heeft per telegraaph uit Weenen van den 4den dezer een berigt ontvangen, luidende:

» Het volgende is eene officiele mededeeling uit Bucharest: » » Twee duizend Turken vertoonden zich voor Giurgewo (op den linker Donauoever in Groot-Wallachije) en wierpen kogels in de stad. Niet ver van daar, bij Daïa, had eene ontmoeting van Turksche en Russische troepen plaats, waarbij van weêrszijden velen gesneuveld zijn. De Turken trokken naar den oever der rivier terug, doch werden door de Russen gevolgd. Bij Kalafat vallen dagelijks schermutselingen voor. Have van buitenlanders onder Oostenrijksche vlag wordt door de Turken ontzien.""

Volgens een telegraphisch berigt uit Weenen van den 3den dezer, zijn Bucharest en alle overige steden van de Donau-vorstendommen in staat van beleg en onder de krijgswet gesteld.

In het regeringsblad van Wallachije van den 26sten October is eene proclamatie van den regerenden vorst van Wallachije, Stir-bey, afgekondigd die het volgende inhoudt: » De Russische koopvaardijschepen alsmede die onder de vlag van Moldavie en Wallachije, zullen met dezen dag ophouden den Donau te bevaren, en blijven liggen op het punt alwaar zij zich thans bevinden. Het verkeer tusschen de beide Donauoevers houdt geheel op; en onder geen voorwendsel mag tarwe, zout of eenig ander artikel aan de Turken verkocht worden; de overtreders van dit verbod zullen naar krijgsregt worden behandeld. Insgelijks valt een ieder onder het krijgsregt, die blijkt met de Turken briefwisseling of eenige andere betrekking te houden." Deze proclamatie is onderteekend door de acht leden van den regeringsraad.

De Russische opperbevelhebber heeft den vorst Stir-bey uitgenoodigd, gedurende de krijgsbedrijven in Wallachije de uitoefening van het hoog gezag aan de Russische militaire overheden over te dragen en zich tijdelijk uit het land te verwijderen. De vorst vroeg eenige dagen uitstel, ten einde orde op zijne zaken te kunnen stellen. Hij maakte zich dezen tijd ook ten nutte om een groot aantal personen tot hoogere betrekkingen te bevorderen of in den adelstand te verheffen, nam vervolgens de reis aan en is den 1sten dezer in Weenen aangekomen.

— In een van zeer goeder hand afkomstig berigt uit Konstantinopel van den 26sten October jl. leest men, dat de voornaamste Grieksche kooplieden van de Turksche hoofdstad, met den patriarch en andere hooge geestelijken aan het hoofd, zich den 24sten naar het gouvernements-gebouw hebben begeven om de betuiging over te brengen van de gehechtheid hunner geloofsgenooten aan den Sultan en van hunne dankbaarheid voor de hun gedurig en ook onlangs nog weder verleende en steeds gehandhaafde voorregten. Deze demonstratie heeft niet weinig opzien gebaard, daar de Grieken over het algemeen beschouwd worden als Russisch-gezind."

— Te Parijs is het gerucht in omloop gekomen dat er eene nieuwe conferentie van gezanten der Europesche mogendheden, en wel te Londen, zou gehouden worden tot vereffening van het Turksch-Russische geschil. De Londensche *Globe* van jl. Vrijdag zegt reden te hebben om te gelooven dat dit gerucht ongegrond is.

Het Fransche regeringsblad neemt in zijn nommer van den 5den dezer een artikel over van een Noord-Duitsch dagblad, waarin Frankrijks staatkunde in de Oostersche aangelegenheden als vredelievend en tevens vastberaden geroemd maar Rusland met bitterheid aangeklaagd wordt als den vrede van Europa storende. De *Moniteur* voegt er bij » dat hij dit artikel met genoegen overneemt omdat het regt doet wedervaren aan de buitenlandsche staatkunde die de Keizer der Franschen heeft aangenomen."

Een onderhandsch orgaan der Fransche regering, de Parijsche *Patrie*, behelst ook in zijn jongste nommer een bitteren uitval tegen Rusland, en zegt dat Frankrijk, gelijk de andere Westersche mogendheden, vurig en opregt den vrede wenscht, maar geen kortstondigen en wankelen vrede, die aan Rusland vrijheid laat om bij de eerste gelegenheid de wereld op nieuw in beroering te brengen door zijn eerzuchtig en hoogmoedig streven om het Turksche Rijk te niet te doen.

Het *Journal de Francfort* doet opmerken dat de Turken zoowel bij Isactscha als bij Kalafat de aanvallers geweest zijn, en dat de Russische troepen zoolang mogelijk eene botsing vermeden hebben; en ziet hierin een nieuw bewijs van de vredelievendheid van Keizer Nikolaas. Eene nederlaag der Turksche troepen zou, volgens dit blad, aan de partij des vredes te Konstantinopel weder meer kracht geven, en alzoo den goeden uitslag der nog voortgaande onderhandelingen bevorderen.

Na de terzijdestelling der Weener nota is er, gelijk men weet, eene nieuwe nota ontworpen, die van Engelands zijde afkomstig schijnt en die niet, gelijk de Weener nota, eerst aan Rusland is voorgelegd, maar aan de Porte, welke zich niet ongezind tot de aanneming derzelve betoonde, terwijl men meende dat zij bij Rusland geene bedenking kon vinden. Dit laatste is echter volgens een schrijven uit Berlijn zeer twijfelachtig, en wel vooral omdat de nieuwe nota de Grieksche Christenen in Turkije gelijkstelt met andere Christelijke *onderdanen* der Porte, doch hun de regten niet verzekert welke toegekend zijn of zullen worden aan Christenen die in Turkije verblijf houden zonder onderdanen der Porte te zijn.

Het Oostenrijksche gouvernement heeft dezer dagen, gelijk men weet, in eene depêche aan de Oostenrijksche gezantschappen de houding aangewezen die het in den tegenwoordigen stand van het Oostersche geschil aanneemt. Volgens de *Indépendance Belge* is dit stuk van den 17den October gedagteekend, en behelst het onder anderen het volgende: » Zoolang de belangen van zijn eigen rijk niet regtstreeks bedreigd worden door den oorlog tusschen Turkije en Rusland, zal Zijne Majesteit zich onzijdig houden, te meer daar de stellige verklaringen van Rusland de zekerheid geven dat deze mogendheid geen afbreuk wil doen aan de ondeelbaarheid van het Turksche rijk noch aan de souvereine regten des Sultans."

DUITSCHLAND.

Blijkens eene te Berlijn openbaar gemaakte officiele opgave heeft het aantal der in het jaar 1851—1852 bij het Pruissische leger in dienst getreden aanvullingsmanschappen 50,191 bedragen; daarvan hadden 37,733 of 75,18 pct. een voldoend schoolonderwijs genoten, 10,106 of 20,01 pct. waren slechts gebrekkig onderwezen, terwijl 2412 of 4,81 pct. geheel van schoolkundigheden ontbloot waren. De meeste van deze laatsten waren uit de provincie Posen. Onlangs is gemeld dat van de in 1849 en 1850 bij het Fransche leger in dienst getreden rekruten bijna 33 pct. niet lezen of schrijven konden.

— Men schrijft uit Berlijn van den 5den dezer dat, ofschoon de eindberigten aangaande den afloop van den oogst nog niet alle bij de regering ingekomen zijn, uit de ontvangene toch reeds genoegzaam blijkt, dat de oogst over het algemeen geenszins zoo ongunstig is uitgevallen, als men op grond der voorloopige oogstberigten gemeend had. De aardappelziekte scheen zich in dit jaar in veel mindere mate te hebben vertoond dan vroeger; haver en gerst waren buitengewoon gunstig uitgevallen, en het was voornamelijk de rogge waarvan de opbrengst in vele streken te wenschen overliet. Dat de regering bij de bestaande duurte der levensmiddelen aan de veelvuldige aanzoeken om de uitvaardiging van een verbod van uitvoer en dergelijke maatregelen geen gehoor gegeven, maar een middel van tegemoetkoming gezocht heeft in het zooveel mogelijk wegnemen der belemmeringen van het verkeer, vond over het algemeen bijval, en men had met genoegen vernomen, dat eerlang ook de inkomende regten op de rijst zouden worden opgeheven.

ZWITSERLAND.

Men weet dat de Zwitsersche regering tegen het besluit van het Oostenrijksche gouvernement, waarbij de Lombardische grenzen ook voor den graanuitvoer gesloten werden, opgekomen is, op grond eener bestaande verdragsbepaling die aan het Zwitsersche kanton Graauwbunderland den vrijen invoer waarborgt van eene bepaalde hoeveelheid graan uit Lombardije. De gegrondheid van dit protest erkennende, heeft het Oostenrijksche gouvernement zijn besluit gewijzigd en, volgens de berigten uit Bern van den 2den dezer, bevel gegeven om den uitvoer der bepaalde hoeveelheid graan uit Lombardije naar Graauwbunderland niet langer te beletten.

ITALIE.

Uit Rome wordt door een katholijkgezind dagblad gemeld dat aldaar den 26sten October eenige wanordelijkheden hebben plaats gehad wegens de duurte van het brood. Eenige bakkerswinkels, alwaar geen brood te koop was, zijn door het gepeupel aangevallen; men zeide dat die bakkers hun brood achterhielden, ten einde den prijs verder op te drijven. De oploop is door de politie uiteengejaagd, maar tevens zijn een zeker aantal bakkers in hechtenis genomen.

— Op verzoek van het Sardinische gouvernement heeft de Paus het aantal kerkelijke feestdagen verminderd, die door de geloovigen in Piemont moesten worden in acht genomen.

PORTUGAL.

Aan een der groote Londensche bladen, den *Morning Herald*, wordt uit Lissabon onder dagteekening van den 29sten October geschreven, dat een aanzoek tot het verbieden van den graanuitvoer bij het Portugesche gouvernement geen bijval heeft gevonden, en wel: 1°. omdat er geene reden bestond om voor Portugal eene schaarschheid van levensmiddelen te duchten; 2°. omdat in allen gevalle in Amerika, in Barbarije, in Egypte, in de havens der Oostzee en der Zwarte zee een groote voorraad graan voorhanden is en ook, in geval van oorlog, onder onzijdige vlag zal kunnen worden aangevoerd; eindelijk 3°. omdat een verbod van uitvoer strijdig zou zijn met het beginsel der handelsvrijheid en met het algemeen belang des lands.

Bij een in het Portugesche regeringsblad afgekondigd koninklijk besluit, zijn eenige havens in de Portugesche bezittingen ter oostkust van Afrika voor den invoer opengesteld, en is tevens een tarief van in- en uitvoerregten voor die bezittingen bepaald.

FRANKRIJK.

Bij een keizerlijk besluit van den 12den October jl., hetwelk thans eerst in den *Moniteur* is afgekondigd, is bepaald dat in de krijgshavens, in het geval eener overrompeling, de maritime prefecten voor de verdediging moeten zorgen en tot aan de aankomst van den militairen bevelvoerder der landstreek over al de aanwezige troepen het gezag voeren. Dit besluit is genomen op grond dat, in de bestaande verordeningen betrekkelijk de verdediging der krijgshavens, niet voorzien was in de gebeurlijkheid van een plotselingen en onvoorzienen aanval.

Aan de Parijsche effectenbeurs trachtten eenige speculanten op daling partij te trekken van dit besluit; maar het is algemeen beschouwd als niet in verband staande met de tijdsomstandigheden en alleen strekkende tot aanvulling eener leemte in eene algemeene verordening.

— In de afgeloopen week is de prijs van tarwe en meel in Frankrijk over het algemeen gerezen; echter werd in het laatst der week te Parijs en te Marseille eenige neiging tot daling bespeurd.

In een dagblad van Marseille wordt op grond van echte opgaven medegedeeld dat in die haven in de maanden Augustus en September jl. door 167 schepen 588,494 hectoliters buitenlandsch graan is aangebragt; in October jl. door 206 schepen 709,703 hectoliters; en op den 1sten November, in een enkel etmaal, door 36 schepen 64,000 hectoliters.

BELGIE.

Koning Leopold moet gisteren, Zondag, uit Londen te Brussel teruggekomen zijn, met den Graaf van Vlaanderen en de Prinses Charlotte, terwijl de Kroonprins en de Kroonprinses nog eenigen tijd aan het Engelsche hof blijven. Een der groote Londensche bladen, de *Sun*, wil weten dat de Keizer der Franschen van het bezoek van Koning Leopold in Engeland gebruik heeft gemaakt om hem betuigingen van vriendschappelijke gezindheid te doen toekomen, en zegt verder: » Het naauwe verbond tusschen Frankrijk en Engeland is de beste waarborg voor de vredelievende inzigten des Keizers jegens Belgie en Pruissen." De Brusselsche *Independance*, een orgaan van het Belgische ministerie, wederspreekt het gerucht dat de Belgische regering de met verlof zijnde militiens zou willen oproepen.

Morgen wordt de gewone zitting van de wetgevende kamers van Belgie geopend. Zij zal kort duren, daar in de aanstaande maand Junij de algemeene verkiezingen moeten worden gehouden tot vernieuwing van de helft der kamers. De herkiezing van den voorzitter des Senaats, den prins de Ligne, wordt als zeker beschouwd; maar onder de liberalen bestaat eenige vrees dat bij de kamer van vertegenwoordigers de herkiezing van een liberalen voorzitter zal worden betwist door de behoudende partij.

Terwijl van de zijde der Belgische regering niets wordt medegedeeld omtrent de aanstaande nieuwe regeling der handelsbetrekkingen tusschen Belgie en het Duitsche Tolverbond, zegt de ministeriele Parijsche *Constitutionnel*: » Al de moeite die zekere diplomaten zich gegeven hebben om het handelsverdrag tusschen Belgie en het Tolverbond te doen vernieuwen, schijnt op niets uitgeloopen te zijn. De meerderheid van de te Berlijn vereenigde afgevaardigden der Tolverbondsstaten heeft begrepen dat de voet, waarop Belgie en Duitschland voortaan handel zouden drijven, moest afhangen van den uitslag der onderhandelingen die thans tusschen Frankrijk en Duitschland over handelsaangelegenheden gevoerd worden."

Volgens eene officiele opgave is in Belgie in de afgeloopen maand October ter consumtie ingevoerd: 15,804,187 kil. tarwe; 4,180,140 kil. rogge; 2,645,459 kil. garst; 209,118 kil. boonen en wikken; 367,960 kil. haver; 308,678 kil. meel; 745,080 kil. aardappelen, en 318,365 kil. rijst. Daarentegen is uit het vrije verkeer uitgevoerd: 1,774,328 kil. tarwe; 3,259,531 kil. rogge; 141,384 kil. garst; 240,000 kil. boonen en wikken; 90,678 kil. haver; 247,097 kil. meel; 1,215,200 kil. aardappelen, en 1286 kil. rijst. De uitvoer van aardappelen werd, gelijk men weet, in het midden der maand October verboden.

— De bisschop van Brugge, de heer Malou, heeft dezer dagen een mandement uitgevaardigd tegen de Protestantsche bijbels.

ENGELAND.

De Londensche effectenbeurs was in de laatste dagen der afgeloopen week in eene gunstige stemming, die de koersen der meeste effecten deed rijzen. Het berigt van eenige in Klein-Wallachije voorgevallen vijandelijkheden heeft het vertrouwen op een vreedzamen afloop van het Turksch-Russische geschil over het algemeen niet geschokt; en de drukkende schaarschheid van gereed geld deed zich niet meer zoo zeer gevoelen. Het gouvernement heeft hiertoe medegewerkt door reeds nu de aflossing, tegen vier per cent disconto, aan te bieden van een gedeelte der opgezegde 3 percents staatsschuldbrieven, welke eerst in de aanstaande maand Januarij zou moeten plaats hebben. De Bank van Engeland had den 29sten October jl. voor 22,987,850 L. st. banknoten in omloop en voor 15,270,684 L. st. specie in kas; dat is, in vergelijking met den vorigen weekstaat, eene vermindering op het eerste cijfer van 157,795 L. st., en eene vermeerdering op het laatste van 310,478 L. st.

Aan de Londensche graanmarkt is bij de gunstige wending der weêrsgesteldheid en den toenemenden aanvoer, in de laatste helft der afgeloopen week weinig omgegaan, daar de houders de vorige prijzen vroegen. De aanvoer van buiten 's lands bestond in 26,260 quarters tarwe, 3570 quarters garst, 10,910 quarters haver, en 6350 zakken benevens 6320 vaten meel. Volgens de jongste te Londen ontvangen berigten uit Odessa, van den 24sten October, was het aantal in die haven liggende schepen nog vermeerderd en tot nagenoeg vijf honderd geklommen, terwijl de tarwe meer gevraagd en iets hooger in prijs was.

De officiele *London Gazette* van den 4den dezer behelst het verdrag van vriendschap, handel en scheepvaart tusschen Groot-Britannie en de Zuid-Amerikaansche republiek van Paraguay. De acten van bekrachtiging zijn den 3den dezer uitgewisseld. Het verleent aan de Britsche handelsvaartuigen vrije vaart op den Paraguay tot aan de stad Assumption, en op den Parana tot aan de stad Encarnacion. Britsche goederen zullen worden ingevoerd op geen nadeeliger voorwaarden dan aan de meest begunstigde natie zijn of worden gesteld. Britsche onderdanen zullen in Paraguay volle gewetensvrijheid genieten en eene beperkte vrijheid van godsdienstoefening. Eindelijk verbindt het bestuur der republiek zich, geen handel in Afrikaansche negers te zullen gedoogen.

— De Londensche *Times* van jl. Zaturdag zegt: » De cholera is, naar het schijnt, hier te lande nog gestadig toenemende. Zoo ver de wetenschap kan oordeelen, is ons land aan de epidemie ten prooi geworden, en is het alleen de nadering van het koude jaargetijde en de minder doodelijke aard der voor 's menschen gezondheid schadelijke uitwasemingen, hetgeen hare verwoestingen beperkt. Of de aanstaande lente getuige zal zijn van eene sterfte als die van 1849, is onzeker, gelijk van zelf spreekt; doch ook zelfs wanneer de plaag de vroegere maate van uitbreiding niet weder mogt erlangen, zal zij echter ongetwijfeld duizenden van de armoedigste volksklasse ten grave slepen en misschien door langen duur evenveel verwoesting aanrigten, als door eene groote sterfte in korten tijd het geval zou kunnen zijn. Twee feiten zijn door bevoegde zaakkundigen beweerd en hebben geene tegenspraak ontmoet: dat de ziekte hier te lande thans een meer doodelijk karakter heeft dan toen zij voor het eerst hier uitbrak, nu ruim twintig jaren geleden; en dat zij de strekking heeft om eene inheemsche ziekte te worden gelijk het roodvonk en de kinderpokken. Veel zal afhangen van de zorg voor de reinheid en luchtigheid der straten, voor de gezondheid der steden, voor behoorlijke huisvesting der arbeidende klassen. Wanneer de maatschappij hare pligten verzuimt en de wetten schendt die 's menschen gezondheid, zijn zedelijk en ligchamelijk welzijn regelen, dan zal zij in een of anderen vorm daarvoor moeten boeten."

— Het hoofdorgaan der conservative oppositie, de Londensche *Morning Herald*, noemt twee en dertig Engelsche linieschepen op, die in de laatste dertig jaren gebouwd maar nimmer in zee gestoken zijn.

— Den 16den Augustus jl. is de scheepvaart op de rivier Murray in Zuid-Australie geopend; hetgeen aangemerkt wordt als eene gewigtige gebeurtenis voor de ontwikkeling van die en de aangrenzende Australische kolonien.

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiele opgaven.*)

Parijs 5 November: Fransche 3 pcts. rente fr. 73.85; idem 4½ pcts. fr. 100.

Londen 5 November: Engel. 3 pcts. geconს. 95 pct. —; Nederl. 2½ pcts. » pct.; — idem 4 pcts. » pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Voorlopig Verslag wegens den Oogst in Zeeland, over 1853.

Over het algemeen is opgemerkt, dat het natte en koude weder in den zaaitijd, in den winter en in het voorjaar, den groei en de ontwikkeling van onderscheidene veldgewassen belemmerd heeft.

Behalve sommige peulvruchten en de aardappelen, welke gunstiger uitgevallen zijn dan in 1852, kan de oogst over het algemeen slechts als middelmatig beschouwd worden.

Daarenboven werden 23 gemeenten in dit gewest door den hagelslag geteisterd. De nog te velde staande veldvruchten zijn daardoor grootendeels vernield.

De *tarwe*, het hoofdvoortbrengsel van den Zeeuwschen landbouw, viel zeer ongunstig uit. De hoedanigheid is echter bevredigend. De opbrengst wordt slechts op 15 mud geschat.

De *rogge* gaf weinig betere uitkomst, hoogstens 16 mud.

Zomer- en *wintergerst* hebben door elkander niet meer dan 25 mud opgeleverd.

Van de *haver* was de opbrengst ook minder gunstig dan in 1852. Men berekent haar in 1853 op 36 mud.

Koolzaad heeft mede in den onvoordeeligen oogst gedeeld. Het beschot zal vermoedelijk slechts 15 mud bedragen.

Paarden- en *duivenboonen* waren overvloedig. Men schat de opbrengst dooreen op 27 mud.

Witte en *bruine boonen* hebben dooreen niet meer dan 17 mud opgebragt. Zij hebben dus de hoogte van den oogst van 1852 niet bereikt.

Erwten hebben daarentegen een overvloedig beschot opgeleverd. Men berekent de opbrengst op 26 mud, ver te boven gaande het cijfer van 1852.

De *aardappelen* waren wel door de bekende ziekte aangetast, doch deze schijnt op het gewas eenen minder regtstreeks nadeeligen invloed te hebben gehad. Vele aardappelen waren echter klein. Voor zoover het tot nu toe bekend is, schat men de opbrengst op 122 mud.

Omtrent de *graslanden* luiden de berigten vrij gunstig. Op de hooge landen is meestal de snede beter uitgevallen dan op de lage, waar de hooge waterstand veelal voor den groei weinig voordeelig was. Over den *hooibouw* wordt niet geklaagd.

De *klavers* hebben ten aanzien der opbrengst beter aan de verwachting beantwoord dan de *wortelgewassen*.

Het *vee* heeft, behalve met de gewone ongesteldheden, met geene ziekten van gevaarlijken of besmettenden aard te kampen gehad. Hier en daar spreekt men nog van het ontijdig kalven der melkbeesten. In

eenige gemeenten van het voormalig 4de en 5de administratief district zijn, evenwel in mindere mate dan in 1852, sporen van de varkensziekte ontmoet, waarvan men de oorzaak niet kent, doch aan welke ziekte veelal de dieren sterven. Het vee is meest tegen hooge prijzen afgezet.

De aanmerkelijk hooge prijzen van al de artikelen van landbouw hebben vergoed wat de wanoogst anders den landman zou hebben benadeeld.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden vel 28 — 34 der *Bijlagen* van het BIJBLAD II, inhoudende de *Memorien van Beantwoording* van de Voorloopige Verslagen der Commissien van Rapporteurs uit de Tweede Kamer omtrent de volgende Wets-ontwerpen:

a. houdende bekrachtiging der tusschen den Minister van Kolonien en de Nederlandsche Handel-maatschappij gesloten overeenkomst van 21/22 Julij 1853;

b. betrekkelijk het bouwen, planten en het maken van andere werken binnen zekeren afstand van vestingwerken van den Staat (met Nota van Wijziging);

c. tot vaststelling van de hoofdstukken I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX *A* en IX *B* der begrooting van Staats-uitgaven voor het dienstjaar 1854, waarvan sommige met nota's van wijzigingen en bijlagen.

Rhijnhoogte te Keulen: den 5den November 6 voet (6 voet Rhijnl.).

PROGRAMMA *van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering van Nijverheid*, 1853.

(Vervolg; zie ons nº. 261.)

17. In vele wetenschappelijke werken worden thans de afbeeldingen, die tot toelichting moeten dienen, in den tekst zelven gevoegd, waartoe men zich van houtsneden bedient; in welker vervaardiging men echter hier te lande verre bij het buitenland ten achtere staat. De graveerkunst heeft hier altijd uitmuntende voortbrengselen opgeleverd en de maatschappij wenscht dat ook in dit opzigt de houtsneêkunst aan alle eischen mag voldoen, die daarvan thans gevorderd worden. Zij looft daarom de gouden medaille uit aan hem, die daarvan voldoende proeven inlevert, welke met de beste buitenlandsche kunnen wedijveren. Proeven en getuigschriften in te zenden voor of op den laatsten September 1854.

18. De maatschappij looft hare gouden medaille en eene premie van drie honderd gulden uit aan hem, die eene naauwkeurige scheikundige ontleding van Fransche en Nederlandsche eenjarige, tweejarige en driejarige meekrap, in hetzelfde jaar ingezameld, heeft bewerkstelligd, en daarvan de uitkomsten zoo mededeelt, dat het verschil en de overeenkomst tusschen beide soorten duidelijk blijke. In dit onderzoek en deze vergelijking zal inzonderheid moeten worden acht gegeven op de bestanddeelen, die bij de bereiding van de verschillende daaruit gemaakte handelsartikelen en bij het gebruik der meekrap, vooral in aanmerking komen. Antwoorden, met bewijzen en getuigschriften, in te zenden voor of op den laatsten September 1855.

19. Daar in verschillende gedeelten van Java, Sumatra, Borneo en andere eilanden van den grooten Indischen Archipel, sedert onheugelijke jaren, door de eilanders uit eene soort van brandnetel, bekend onder den Maleischen naam van Ramee of Ramie (Urtica albicans, Blume) een vezelachtige stof gewonnen wordt, welke zich, door duurzaamheid en fraaiheid van voorkomen, bijzonder gunstig aanbeveelt voor alle zoodanige fabricaten, waarvan hennep en vlas de grondstof uitmaken; en daar het hoogst waarschijnlijk is, dat de uitbreiding der cultuur van deze plant in de Nederlandsche Kolonien, en dien ten gevolge de matige prijs, waarvoor de vezelachtige stof, die zij oplevert, ter markt zal kunnen komen, eene nieuwe bron van welvaart, zoowel voor de kolonien als voor de nijverheid in ons vaderland, zou openen, zoo looft de maatschappij hare gouden medaille en f 500 daarenboven tot premie uit, aan dengene die ten minste een morgen lands met gemelden brandnetel beplant, en de daarvan gedurende twee jaren gewonnen vezelstof wel behandeld, in Nederland verkrijgbaar gesteld zal hebben; behoudens 50 Ned. ponden, daarvan aan de maatschappij te zenden, te gelijk met een uitvoerig verslag aangaande de cultuur en bereiding dezer vezelstof, en eene naauwkeurige opgave van den prijs, waarvoor zij in den handel zal kunnen geleverd worden.

De antwoorden, door voldoende bewijzen en certificaten van oorsprong gestaafd, moeten vóór of op den laatsten September 1856 worden ingezonden, terwijl nogtans de bekrooning ieder jaar zal kunnen plaats hebben, zoodra er aan het gevraagde zal voldaan zijn; zullende de toewijzing der premie van f 500 slechts éénmaal, en wel aan dengene geschieden, die de meeste vezelstof van deze plant, op Java of eenig ander gedeelte onzer Oost-Indische bezittingen gewonnen en van voldoende hoedanigheid hier te lande ter markt zal hebben gebragt, terwijl daarentegen de bekrooning met de gouden medaille, tot aan drie personen, die aan de voorgeschreven vereischten zullen hebben voldaan, kan te beurt vallen, mits de bedoelde aanplanting in onderscheidene residentien van Java hebbe plaats gehad.

20. De maatschappij looft hare gouden medaille uit aan hem, die het beste en zooveel mogelijk algemeen aanwendbare middel mededeelt, geschikt om robben of zeehonden op de kusten van Nederland te vangen, vergezeld van voldoende bewijzen, dat dit middel bij de uitvoering gebleken is allezins de voordeelen op te leveren, die daarvan door den inzender worden opgegeven, en toegelicht door eene behoorlijke uiteenzetting van het verschil tusschen het voorgestelde en de reeds bekende middelen. Antwoorden in te zenden vóór of op den laatsten September 1856.

De prijsvragen, van welke de termijn van beantwoording met het einde van September 1853 zal zijn afgeloopen, waarop antwoorden kunnen worden ingezonden, zijn de volgende:

1. Tarwemeel hier te lande zoodanig malen en behandelen, dat het voor de verzending naar Oost-Indie geschikt bevonden wordt; de gouden medaille; 1853, nº. 341.

2. Bereiding van woudwol uit de naalden van dennen- of sparrenboomen hier te lande, om bedden, kussens, zittingen van stoelen enz. op te vullen; de tweede gouden medaille; 1853, nº. 295.

3. Middelen ter wering van het wit bij de perzik- en andere steenvruchtboomen; de tweede gouden medaille; 1853, nº. 322.

4. Voor opgave van genomen vergelijkende proeven met bloed van geslagte dieren, tot poeder gedroogd, als meststof; de gouden medaille; 1853, nº. 323.

5. Welke scheikundige middelen kunnen er aangewend worden, om de rooting van hennep of vlas te vervangen, onder uitloving van de gouden medaille, en, zoo daartoe termen zijn, eene tegemoetkoming van f 100; 1853, nº. 325.

6. Middelen ter voorkoming van het vuur (dry-rot) in het eikenhout, dat tot aanbouw van schepen en andere werken gebezigd wordt; de gouden medaille; 1853, nº. 316.

7. Voor de aanwijzing van het verband tusschen honigdauw, roest en andere ziekten der graansoorten, en de middelen om deze ziekten voor te komen; de gouden medaille; 1853, nº. 333.

8. Een bunder land gedurende drie jaren met Turksche tarwe betelen en daarvan den uitslag mededeelen; de eerste of tweede gouden medaille; 1853, nº. 334.

9. Aan dengene, die ten minste 80 vierkante Nederlandsche roeden goed bereid tabaksland zal hebben behandeld, voor de eene helft op de gewone wijze, voor de andere helft niet getopt maar in het zaad geschoten; die daarna van dit zaad olie zal hebben doen slaan, en, met een naauwkeurig vergelijkend verslag, olie en koeken inlevert, de gouden medaille of wel eene premie van f 150, ter keuze van den bekroonde.

Bij mededinging van meerdere inzenders zal alleen aan het meest voldoende de eerste gouden medaille, en aan de overigen, naar gelang der waardij van hunne inzending, de tweede gouden medaille of de zilveren medaille worden toegekend; 1853, nº. 335.

10. Aan hem, die 2 bunders duin- of schralen grond met tussak-gras beplant heeft, en daarover een voldoend verslag zal inleveren; de gouden medaille; 1853, nº. 336.

11. Welke zijn, volgens genomen proeven en waarnemingen, de voor- of nadeelen van het droogleggen der landerijen, door het in den grond boren van gaten en het daarin brengen van loodregte staken, in vergelijking van het draineren? Op welke wijze worden zulke boorgaten op de beste en minst kostbare wijze aangelegd? de tweede gouden medaille; 1853, nº. 354.

(*Het vervolg hierna.*)

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

*** De Minister van Marine

Brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat in het zeegat *de Roompot* (*Ooster-Schelde*), dwars van *de roode ton* van *Onrust*, op het aldaar gezonken wrak van het schip *de Roompot* eene *wrakton* is geplaatst in de peilingen:

de toren van Zierikzee O. ½ Z.

de toren van Veere Z. t. O., — per miswijzend kompas.

's Gravenhage, den 22sten October 1853.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt, ten vervolge op de, onder dagteekening van den 25sten Februarij jl., in de *Staats-courant* geplaatste aankondiging omtrent de verandering van eenige vuren op de *Noorweegsche kust*, ter kennis van belanghebbenden, dat, volgens eene bekendmaking van het Noorweegsche Departement van Marine, dd. 24 September jongstleden, het nieuwe vuur op *Hvidingsö*, bij *Stavanger*, des avonds van den 1sten October daaraanvolgende zoude worden ontstoken, en brandende gehouden even als de overige kustvuren van dat Rijk.

Dit vuur, gelegen op 59° 4' N. Br. en 5° 25' Lengte Oost van *Greenwich*, is 145 Noorweegsche voeten boven de oppervlakte der Zee verheven, en zigtbaar op 5 à 5½ Zeemijlen. Het bestaat, na de verandering, in een *vast licht van de 2de orde* (naar het stelsel van *Fresnel*), om de 4 minuten met een blink afwisselende.

's Gravenhage, den 28sten October 1853.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Dertiende* trekking der *Vijfde* Klasse van de 221ste *Staats-Loterij*, op Maandag den 7den November 1853, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

Nº.	3567	een	prijs	van	1000	gulden.
»	481	»	»	»	1000	»
»	3312	»	»	»	1000	»
»	16032	»	»	»	100,000	»

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

*** Burgemeester en Wethouders der gemeente Naaldwijk doen te weten, dat binnen die gemeente de Kermissen of Jaarmarkten finaal zijn afgeschaft.

Naaldwijk, den 4den November 1853.

Burgemeester Wethouders voornoemd,
J. A. VAN DER GOES.
De Secretaris,
F. M. L. VAN DER TRAPPEN, *l. S.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** In den jare achttien honderd drie en vijftig, den vijfden November, ten verzoeke van den heer *Mauritz Johan de Bruijn*, Kapitein, Eerstaanwezend Ingenieur te Woerden, in hoedanigheid als door Mejufvrouw *Aletta Jacoba de Bruijn*, gewoond hebbende en overleden te Haarlem, bij haar Testament op den zes en twintigsten April achttien honderd een en vijftig ten overstaan van den Notaris *Æ. Walaardt Sacré* en getuigen verleden, en na haar overlijden geregistreerd, benoemd tot haar eenigen Erfgenaam, doch die Nalatenschap niet anders hebbende aanvaard, dan onder het voorregt van Boedelbeschrijving, volgens de daarvan, bij Acte op den zestienden Maart dezes jaars ter Griffie der Arrondissements-regtbank te Haarlem gepasseerd gedane verklaring, kiezende ten deze domicilie ten Kantore van den Procureur *Frederik Lodewijk Kist*, in de Zijlstraat, wijk 5, nº. 478, te

Haarlem, die voor den Requirant als zoodanig zal occuperen, mitsgaders uit kracht van een bevelschrift door de Regtbank voornoemd den vijf en twintigsten October laatstleden verleend en behoorlijk geregistreerd, heb ik, *Jan Friederich Vorss*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Haarlem, en aldaar wonende aan de Oude gracht, wijk 4, nº. 1022, behoorlijk gepatenteerd, bij deze openbare Dagvaarding,

Opgeroepen

Alle Bekende, Onbekende of afwezige belanghebbenden bij de voormelde, door den Requirant onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van Mejufvrouw *Aletta Jacoba de Bruijn*,

Om voor Dingsdag den twintigsten December 1800 drie en vijftig Procureur te stellen, en denzelve op dien dag te doen verschijnen ter teregtzitting van de Arrondissements-regtbank te Haarlem, des middags ten twaalf ure; — ten einde:

aangezien de Requirant in zijne gemelde qualiteit verlangt te doen Rekening en Verantwoording van zijn gehouden beheer en gevoerde administratie, en daartoe de Rekening met de bescheiden, ter inzage der belanghebbenden, ter Griffie der voornoemde Regtbank heeft nedergelegd, te hooren concluderen,

Dat door de Arrondissements-regtbank zal worden benoemd een Regter-Commissaris, ten wiens overstaan de Rekening door den Eischer zal worden gedaan, en door de Gedaagden met den Eischer zal worden voortgeprocedeerd tot het opnemen, debatteren en sluiten dier Rekening; met verklaring dat de kosten te dier zake reeds gemaakt of nog te maken door den Eischer zullen kunnen worden gekort op het batig overschot van dezelve Nalatenschap, en met veroordeeling van de Gedaagden, welke deze vordering zullen tegenspreken, in de kosten van het Regtsgeding.

En heb ik Deurwaarder afschrift dezer Dagvaarding, welke in de *Staats-* en *Haarlemsche Courant* zal worden geplaatst, als daartoe bij voormeld bevel aangewezen, aangeplakt aan de vergaderplaats van meergenoemde Arrondissements-regtbank.

De kosten zijn drie gulden vier en veertig en een halve cent. (Get.) *J. F. Vorss.*

Geregistreerd te Haarlem den vijfden November 1800 drie en vijftig, deel zestien, folio 23, recto vak drie; ontvangen voor regt tachtig cents, met de 38 opc. een gulden tien en een halven cent. (Get.) *D. F. Crommelin.*

Voor afschrift,
F. L. Kist, *Procureur.*

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

STAAT VAN NALATENSCHAPPEN, berustende bij de Weeskamer te Amboina, welke door de daarop regt hebbende, onder overlegging van een bewijs van erfregt, in Nederland bij het Ministerie van Kolonien kunnen worden gereclameerd.

Namen der erflaters.	Qualiteiten.	Geboorteplaats.	Namen der ouders.	Dagteekening en plaats van overlijden.	Onder beheer der weeskamer gekomen.	Namen der erfgenamen.	Bedrag der saldo's.	Bedrag der renten.	Totaal.
Oet, Johannis	particulier	onbekend	onbekend	onbekend	1 Junij 1828	onbekend	f 107.52	f 23.25	f 130.77
Wiesser, J. G. H.	sergeant 3de bat. 20ste afd. nat. inf.	idem	idem	idem	24 Aug. 1829	J. H. Wiesser	20.83^{5}	17.14	37.97^{5}
van Ammers, Gerrit Aard	fuselier	idem	idem	idem	5 Maart 1835	onbekend	69.65	—	69.65
Costerus, Hendrik Casparus	ambtenaar op wachtgeld	Amsterdam	idem	19 April 1835 te Amboina	22 Oct. 1835	idem	148.69^{5}	28.91	177.60^{5}
Woutersz., Jacob	gepensioneerd boekhouder te Amboina	Amboina	idem	26 Sept. 1835 te Amboina	2 Mei 1836	idem	67.81^{5}	16.38^{5}	84.20
Amstel, Hendrik	gepens. opziener van 's lands mater.-magaz. te Amboina	Middelburg	idem	12 Mei 1836 te Amboina	11 Mei 1837	Arnoldus Amstel	74.08	22.66^{5}	96.74^{5}
Penanka, Zacharias	gepension. 2de luit. 4de bat. 20ste afd. nat. inf.	Menado	idem	21 Oct. 1838 te Amboina	21 Julij 1840	onbekend	83.54	—	83.54
Reijke, Pierre Jean Louis	gewezen resident van Hila	Batavia	idem	29 April 1837 te Amboina	30 Junij 1845	idem	48.27	—	48.27
Stoete, Jan Hendrik	bootsman bij het civile haven-departement te Amboina	Rotterdam	Barend Hendrik en Sophia [illegible]	24 Aug. 1845 te Amboina	7 Nov. 1845	idem	6.58^{5}	—	6.58^{5}
Le [illegible], Willem Ferdinand	gegageerd sergeant-majoor der infanterie	Columbo op het eiland Ceylon	[illegible] en Susana Kruikenbak	7 Maart 1845 te Amboina	idem	idem	[illegible]	[illegible]	[illegible]
de Koe, Juriaan	bootsman bij het civile havendepart.	Edam	Jaquis en Geertjie Berkhout	25 Maart 1846 te Amboina	31 Julij 1846	idem	59.68^{5}	—	59.68^{5}
Bouwens, Daniel	idem	idem	Jan en Treijntje Scholten	29 Jan. 1849 te Amboina	30 Oct. 1849	idem	116.62^{5}	—	116.62^{5}
Fluckiger, Jacob	gegageerd fuselier	Rochbuch in Zwitserland	Jacob en Maria Fluckiger	11 Sept. 1851 te Amboina	3 Dec. 1851	idem	10.57	—	10.57
Rubay, Petrus Anthonius Quirinus	gewez. 1e luit. inf. en lid der weeskamer	Antwerpen	J. B. J. Rubay en H. C. Seckersz	18 Mei 1851 te Amboina	18 Mei 1851	idem	10.50^{5}	—	10.50^{5}

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

AMSTERDAM, 7 November 1853, 1/4 voor 4 ure.

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
NEDERLAND. Werk. Schuld.	2 1/2	61 7/8	61 15/16	—	61 11/16
Dito dito.	3	74 3/4	74 13/16	—	74 1/2
Dito dito.	4	93 1/2	93 5/8	93 9/16	93 1/4
Amortisatie	3 1/2	92 9/16	—	—	92 1/4
Aand. Handel-maats.	4 1/2	—	—	—	—
O.-I. Leening 1844.	4	—	—	—	93 1/4
Aand. Arnh. Spoorweg.	4 1/2	—	—	—	—
Dito Holl. dito.		—	—	—	—
BELGIE. Certificaten	2 1/2	—	—	—	—
Dito *Rothschild*		50 3/8	50 1/2	—	50 1/2
FRANKRIJK. Certificaten	3	—	—	—	—
RUSLAND. Bij *Hope* en C.	5	104 3/8	—	—	104 1/4
Dito Aº. 1828-1829		103 1/4	103 3/8	—	103 1/4
Inschr. op 't Grootboek	6	70 1/2	—	—	—
Dito Certificaten.		70 3/4	—	—	70 3/4
Cert. dito Hamb. Adm.	5	—	—	—	—
Negot. 1831 en 1833.	5	—	—	—	94 3/4
Negot. 1840	4	89 1/4	89 3/8	—	89 1/8
Dito *Stieglitz*	4	88 3/8	—	—	88 1/4
RUSLAND. Neg. *Stiegl.* Nieuwe	4	—	—	—	—
Nieuwe Engelsche	4 1/2	96 1/4	96 3/8	—	—
SPANJE. Nieuwe 3 pcts. thans	1	21 5/8	21 11/16	—	21 9/16
Nieuwe	3	44 7/8	45	—	45
Binnenlandsche	3	40 5/8	40 11/16	—	40 7/16
Cert. Coup. Sp. Com.		5 1/4	5 5/16	—	5 3/16
Amortisabele Schuld.		4 15/16	5	—	4 7/8
PORTUGAL. Londen, Nieuwe	3	37 1/2	37 5/8	—	37 1/2
Dito Uitgestelde		—	—	—	—
OOSTENRIJK. Bank	6	—	—	—	—
Dito.	4	—	—	—	—
Metalliek 1816-1852.	5	76 7/8	77 1/8	—	76 7/8
Dito 1847.	2 1/2	39 3/4	39 13/16	—	39 9/16
Dito 1851-1852	2 1/2	39 3/4	39 13/16	—	39 9/16
Dito 1849	5	90 5/8	90 3/4	90 11/16	90 7/8
Dito Litt. B	5	90 5/8	90 3/4	90 11/16	90 7/8
Aand. f 500 bij *Rothschild*.		—	—	—	—
Dito - 250 dito 1839.		—	—	—	—
NAPELS. Certific. bij *L.* en *B.*	5	—	—	—	—
POLEN. Obligatien	4	82 3/4	—	—	82 3/4
Aandeelen 1835		—	—	—	159
SARDINIE. Te Londen	5	—	—	—	90 1/2
DENEMARKEN. Dito	5	—	—	—	—
PERU. Dito	4 1/2	70 1/2	70 1/2	—	[illegible]
GRIEKENLAND. Dito.	5	—	—	—	5
PHILADELPHIA. Bij *Hope* en C.	5	—	—	—	—
Te Londen	6	—	—	—	—
Bank, origin		—	—	—	—
LOUISIANA. Te Londen	5	99 1/4	—	—	99 1/4
BRAZILIE Te Londen 1824	5	95 3/4	—	—	95 3/4
Dito 1843	5	—	—	—	—
GRENADA. Dito à L. st. 100.	2 1/4	19 9/16	19 5/8	—	—
Dito Uitg.		8 1/16	8 5/16	—	8 1/4
EQUADOR.		—	—	—	—
MEXICO. Te Londen L. st. 100	3	24 7/8	—	—	24 15/16
Dito Onbepaalde	3	24 3/4	24 7/8	—	24 13/16
VENEZUELA. Te Londen	3 3/4	32 3/4	—	—	—
Dito Uitg.	1	—	—	—	—

WISSELKOERSEN.

Parijs	2/m. do.	G. 56 1/4	P. —
Idem	kort. »	55 3/8	—
Bordeaux	2/m. »	55 5/8	—
Idem.	15/d. »	55 1/4	—
Madrid.	3/m. »	243	—
Cadix	» »	243	—
Sevilla	» »	240	—
Bilbao	» »	241	—
Lissabon	» »	4	—
Porto	3/m. do.	G. 41 1/4	P. —
Genua	2/m. »	46	—
Livorno	» »	39	—
Napels	» »	81 1/2	—
Weenen	6/w. »	30 3/4	—
Augsburg	» »	35 3/8	—
Frankfort a/M.	» »	98 1/2	—
St. Petersburg	2/m. »	1.85	—
Rotterdam kort per f 100		1/8	—

Londen	kort.	f 11.70	à —
Idem	2/m.	» 11.57 1/2	à —
Hamburg	kort.	St. —	à 35 3/4
Idem	2/m.	» 35 3/16	à —

KOERS VAN HET GELD.

Beleening 3 à — — Disconto 2 1/4 à —
Prolongatie 3 à —

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.